

Даница Вукићевић и Радмила Гикић Пејровић

МИ НЕ ЗНАМО КО НАС ЧИТА

Даница Вукићевић, књижевница, пише поезију и прозу. Завршила Општу књижевност и теорију књижевности и Женске студије.

Објавила књиге поезије: *Као хошел на вејру* (1992), *Када сам чула њасове* (1995), *Шаманка* (2001), *Лук и сјрела* (2006), *Прелазак у једну друју врсиу* (2007), *Високи фабрички димњаџи* (2012), *Свејлуцавоси и милоси* (2013), *Када ми мршви усшанемо* (2014, избор поезије), *Schamanin* (2014, књига изабране поезије на немачком, превод Матијас Јакоб, избор и предговор Драгослав Дедовић), *Док је сунца и месеца* (2015), *Ја, Клаудија* (2018)... Прозне књиге: *На њлажама* (1998), *Живош је јорула* (2000), *Мајка обрнутиш сшвари* (2017), *Унушрашње море* (2022).

Бави се и књижевном критиком и есејистиком. Песме су јој превођене на шпански, енглески, немачки, пољски, француски, грчки, македонски, холандски...

Објављивала у значајним часописима (*ProFemina*, *Реч*, *Књижевне новине*, *Рејоршпер*, *Северни бункер*, *Књижевни мајазин*, *Данас*, *Овје*, *Независни*, *Повеља*, *Сшугенш*, *Туса*, *Лешошис Машице срјске*, *Сенш*, *Поезија*, *Сарајевске свеске*, *ProFemina*, *special issue* 1997, *contemporary women's literature in Serbia*, у пољском електронском часопису <http://www.modowo.pl/pl/static/poezja-danica-vukicevic.etc>, шпанским часописима *Anfora Nova*, *Debats*, грчком часопису *Poetix*, холандском *Awater*).

Заступљена је у песничким и прозним антологијама: *The Horse Has Six Legs*, антологија српске поезије коју је превео, предговор написао и изабрао Чарлс Симић, *Мачке не иду у рај* (поезија, приредила Радмила Лазић), *Из музеја шумова* (приредио Ненад Милошевић), *Звезде су леје али немам кад да их њлегам* (приредила Радмила Лазић), *Мала кушшја* (проза, приредио Михаило Пантић), *Срјске шрозаице* (проза, приредила Бојана Стојановић Пантовић), *Женски коншшненш* (проза, приредила Љиљана Ђурђић), *Аншолошшја новије срјске шоезије* (приредио Гојко Божовић), *Аншолошшја љубавне шоезије срјске* (приредили Божо Копривица и Лазар Ристовски), *Лексикон божјих љуги* (проза, приредили Славољуб Марковић и Васа Павковић); *Cat Painters* (антологија савремене српске поезије за америчко тржиште, приредиле Биљана Д. Обрадовић и Дубравка Ђурић), антологија поезије на француском *Voix Vives de méditerranée en méditerranée anthologie Sète* 2017, *le cent-dix-huitième ouvrage publié par les Éditions Bruno Doucey*, *Краљица Лир и њена деца* (српска женска прича, приредила Љубица Арсић), *Зов даљине* (панорама савремених прича о путовању, приредили Љубица Арсић и Дејан Михаиловић), *Ако сам ја она* (антологија песама добитница Награде „Милица Стојадиновић Српкиња“ 2009–2019), *Сиђушне шриче* (српска микроприча, приредио Драган Бабић), *Сшшхови су злашсна шодлош шролазносшш* (антологија балканске поезије на грчком, приредила и превела Клеопатра Лимпери), *Ligera vuela la sombra* (антологија женске српске поезије, на српском и шпанском, приредила Радмила Лазић, превела Дубравка Сужњевић)...

Добитница награда *ProFemina*, „Биљана Јовановић“, „Милица Стојадиновић Српкиња“, Кондир Косовке девојке.

Живи и ради у Београду.

Радмила Гикић Петровић: *У књижи* Када ми мртви устанемо, *имаће сти*х „Сећала сам се. Прејерано.“ и „Одједном, сећам се дејињсџива“. А у *џричи* „Слаба-свејшлосџи-у-школама-која-усџављује“ са дозом ироније *џовориће* о школовању. А у *сџварносџи*, како је *џроџицало* Ваше дејињсџиво и школовање?

Даница Вукићевић: Моје детињство било је чаробно, али не споља, већ изнутра, захваљујући мени и мојој имагинацији и мојима, нани и тетки. Мрзела сам школу од почетка до краја. Било је ту нечег застрашујућег, од чега сам желела да се склоним. Судбина ме је подучила и вратила у школу, да предајем. То искушење сам издржала, и научила лекцију. Волела сам да учим и образујем се по својом правилима, на свој начин, интелектуална знатижеља била је огромна, крволочна, и никада ме није напустила, нити ће.

Р. Г. П.: *На којој лиџераџури сџе ограсџали, које књије радо узимаће у руке, о чему сџе џисали и у књижи* Живот је горила (2000) *и да ли је чиџање, „неџризнаџа сџрука“?*

Д. В.: Лујза Меј Алкот (сада је Олкот) била је та нежна рука која ме је помиловала као дете и дала допуштење да будем оно што јесам, списатељица, она која пише... Сама сам је пронашла. Недавно сам се сетила с колико сам одушевљења (као дете, девојчица) читала недечје песме Десанке Максимовић. Без читања нема развијања личности. Читање је и медитација и духовни активизам. Магијска свеприсутност и доступност најсавршенијих књижевних, филозофских, теоријских, историографских... дела даје нам невероватну потенцију, тек тако. Радо узимам у руке Алис Манро, и тешко се растајем(о).

Р. Г. П.: *Чесџо сџе радили хонорарно, никак сџални џосао: „Хонорари, џослови, џослови, хонорари“, можемо чиџаџи са смехом, међуџим, није лако биџи хонорарац. Кад исџрављаће, „уносиће џексџи као да уносиће ујаљ“? Чак је и Пиџџало џребало да Вам џише џреџоруку. Како је биџи хонорарац?*

Д. В.: Прекарна сам радница и пре прекаријата као установљене класе/касте. Систем нас неће. У тим мрачним одсецима „без посла“ тешко је издржати искушење сувишности, неуклапања, и измишљања нових послова, продаје рада. Али то изоштрава интелегенцију, привилегује нас и приморава да видимо и искусимо оно што „заштићени“ никада неће видети нити знати. Тежина тог искуства даје му и ону другу тежину.

Р. Г. П.: *У џричи „Расџанак“ џишеће о лику мајке са шеширом, и њеном огласку. Али имаће и џесме џосвећене оцу, мрџвом и џричу „Циџанин је мрџав, а био је Зевс“ која џородица није у џочейку џрихваџала. „Наша џородица се расџала, нас џри (Чеховљење сесџре џри) смо се расуле.“ Мноџо је џесама о смрџи.*

Д. В.: Конкретно, та прича која описује растанак с мајком, описује мој растанак с детерминисаношћу коју нам намеће оно што нисмо изабрали, родитеље, рођаке... И настала је много пре њене смрти, то је био растанак од њиховог присуства у мени, одлучила сам да ме више не обавезују и испратила сам тај воз, њихове приче сам послала у неистражену временско-просторну зону како би ми касније одатле слали фотографије... из дубоког космоса... за изучавање. Мemento мори је лековити наук, не узимајмо здраво за готово оно што је ту, јер оно што је ту, нестаће, тек тако...

Р. Г. П.: *На литерарном пољу јавили сѐ се збиркама поезије Као хотел на ветру (1992), зашћм Када сам чула гласове (1995), Шаманка (2001), Лук и стрела (2006), Прелазак у једну другу врсту (2007). У једном сћиху кажећѐ да се кроз ћесму обраћћѐ некоме, нејасно је коме, да се обраћћѐ јер је шћаква поћреба. И: „Ко још чћѐ кћѐ у ећохи шћуризма“. Да ли је баш шћако, и да ли имаћѐ ћрилику да ућознаћѐ своје чћѐаоце?*

Д. В.: Песници познају песнике и песници су наши читаоци (ми), поезија је намењена песницима, и – осталима. Да, коме се обраћамо, у песми, и песмом. Ми не знамо ко нас чита, што је истовремено застрашујуће и чудесно, јер претпостављени читалац не постоји, он увек превазилази нашу машту. Упознала сам неке своје читаоце и имам невероватна искуства у вези с тим, невероватно лепа, неочекивана искуства. Можда је то одјек вере да су моји читаоци фантастични, паметни, занимљиви... Не плашим се како ће неко/ико разумети то што пишем, *знам* да ће разумети, без обзира на криптичност, референце, слојеве... Поручујем: без читања нема слободе, нема револуције, нема самоспознаје...

Р. Г. П.: *Када у „Бајћѐшли за једну руку“ кажећѐ: „Ни дана без рећѐка“, да ли мислићѐ и на Јурија Ољешу и ћегову истћоимену кћѐу?*

Д. В.: Ето, да нисте споменули Ољешу, не бих се сетила те кћѐге, читала сам је... Сваки дан=редак, твори смисаоно ткиво, здраво је, уколико написано/ураћѐно има искру, сјај, а тиче се и сваког смисленог чињѐња.

Р. Г. П.: *Кћѐу Високи фабрички димњаци ћосвећѐили сћѐ Злаћѐи Кијурини Комадини (1960–2008). Чесћѐа шћема је и (не)ћосећѐа ћробовима, обичајима који се заборављају. У ћрвој ћесми кажећѐ: ко све чека да ућѐ у вашу ћесму. Коћа оживећѐи? Коћа ћризиваћѐи?*

Д. В.: Ми откупљујемо људе, појаве, слике, пределе, гласове... од заборава. Они се преображавају самим уласком у текст, мењају се и мењају нас. Ко све живи у нама. Непосета гробовима је испадање из ритуала, опомена за дрскост и страх од губитка повезаности. Све велике/древне цивилизације нуде разраћѐен однос са мртвима и прецима; наша култура је култура несећања или лажних сећања, имам свест о томе. Опомињем се.

Р. Г. П.: *Шћѐа сћѐ очекивали од кћѐжевносћѐи и шћѐа још очекујећѐи? „Очекујем више од воћења каријере“...*

Д. В.: Улазак у кћѐжевност је велики догађај. Боравак у њој је привилегија и радост. Шегртско страхопоштовање и/или дрско разваљивање табуа неки су од старих приступа који бледе пред доступношћу и демократичношћу, обичношћу уласка, присуства, напуштања... Да, очекујем од кћѐжевности више од воћења каријере.

Р. Г. П.: *Каква сћѐ мајка?*

Д. В.: Питала сам кћѐрку, поновила Ваше питање, јер то је питање за њу: Каква сам мајка? Рекла је: *Занимљива.*

Р. Г. П.: *Када је Бојан Васић ћоворио о Вашој кћѐзи Светлуцавост и милост (2013) истћѐа-као је ћовезаносћѐ с ћрећћходном кћѐиом Лук и стрела, наћласио да је шћо верисћѐичка ћоезија у дослуху с ћоезијом Силвије Плаћѐи.*

Д. В.: Лепо речено.

Р. Г. П.: *Како је насљала њоследња њесма у наведеној књизи, „Ојрошњај“, њосвећена сенима Вашеј оца?*

Д. В.: С временом, моји родитељи су, што живи што мртви, ни криви ни дужни постали митске, митолошке фигуре моје особне митологије. Опроштај је заиста опроштај, елегија, историјат умирања, смештање на посвећено тло, мога оца, Едипа.

Р. Г. П.: *Чесћо њовориће о усамљеносћи: „Све шњо се бојим и да изјоворим, њомерајући / Срце у свим њравцима, шњо је шњо, / Усамљеносћ“ (Кад ми мртви устанемо). Да ли су „слобода и срећа храна“?*

Д. В.: Усамљеност је велика тема. С годинама, парадоксално, осећам се све мање усамљеном, моје везе с људима су јаче и јасније; иако завијам у мраку, сами, можемо да се волимо. Слобода и срећа јесу храна, и некако иду заједно, велика сила.

Р. Г. П.: *Поводом шје књиге Драјана Тогоресков исњакла је Вашу ерудицију, и навела М. Фукоа, Џ. Бајлер, али и Ј. Крисћеву, Л. Иријарај.*

Д. В.: То су пријатељске фигуре, учитељи, учитељице. Храна. Достава. Гозба.

Р. Г. П.: *Сјомињејће феминизам, као на њпример: „Правиле су се да не знају да сам њенскиња“ (Унутрашње море) и женско њисмо, као и мушко-женско сњарење (Мајка обрнутих ствари). Ђорђе Десћић консњашује да је у Вашој њоезији видљива феминисњичка црња. Да је „женсњиво сакривено“ и да је Ваша њоезија на шрају Силвије Плај. Како данас ледаше на феминизам?*

Д. В.: Женство није скривено. Оно се потискује и ретериторијализује, отима. Поново Силвија Плат, она је рођена 27. октобра, ја сам рођена 28. октобра. Родне улоге су подељене, помешане, испретуране, дословне, напорне... Што не значи да не можемо или не смемо да их видимо. Феминизам је антифашизам, зашто бисмо се одрицале/ одрицали тако велике тековине? Феминизам/феминизми нуди мноштво одговора важних за путовање кроз шуму симбола; што не значи да су се питања потрошила, изнова и изнова их треба постављати, без страха. Са одговорношћу према онима које долазе, и према самима себи: како смо дошле довде, до уназађујуће, опадајуће путање женских/људских права, рецимо.

Р. Г. П.: *У збирци њесама Док је сунца и месеца Chesћо сјомињејће снове. Шња они Вама значе?*

Д. В.: „Снови су моји омиљени изласци“, снови су стенографске забелешке послате из несвесног, снови су мудрост, забава, опомена, предсказање, филмови, ма лудница. Можемо их третирати као догађаје који се нису догодили, филмове који нису снимљени, али постоје, припадају нам, чине огромну архиву. То је у најмању руку интензивна присутност у непознатом, произвољном, могућем.

Р. Г. П.: *Али, њишејће и о рачунима, кредитњима, ње је шју смиреносћ, како шњо можејће? Да ли је шњо „Осећање њредсњојеће кашаклизме“?*

Д. В.: Ми живимо у тој истовремености, ми смо та тешко издржљива истовременост, синхронизитет ужаса и усхићења. Већ смо (колективно) доживели више микро-апокалипси. Ипак, живи смо.

Р. Г. П.: *Да ли њосле слобизма, долази чисџа демократија? Присеџиџе се џих времена.*

Д. В.: Он (С. М.) је био одавде Господар света, мучио нас је, уназадио нас је, обрукао нас је, криминализовао друштво, изгледа неповратно... И када је дошла Промена, у коју смо, заиста наивно поверовали, испоставило се да нема капацитета тзв. политичких елита нити воље да се икаква промена избори, није њима било до промене нити су били кадри да је изведу; без икакве идеје, плана или циља, то је немогуће... Не може истим средствима и с истим људима да се промени друштво и његова системска болештина. Та времена трају, преображавају се и преодевају у непрепознатљиве костиме кроз мрачну злокобну карневализацију, релативизовање преступа. Играње, до бесвести, за награду, партијску...

Р. Г. П.: *Моџи сџе биџи све (Ја, Клаудија), а живоџи, иџак, нуди оџраничења? Ваш сџо-меник је Ваша џоезија?*

Д. В.: Тај бесконачни свемир у нама нуди утеху. Чува леђа. *Exegi monumentum.*

Р. Г. П.: *Како је насџала џесма о Црнци-Кубанцу?*

Д. В.: Објашњавати или препричавати сопствене песме? Нека ово буде: упознала сам Црнца-Кубанца (политичка коректност изостаје), и нашалила се с њим лажно се представљајући... Наљутила сам га јер сам га слагала, али не би било песме.

Р. Г. П.: *Када џовориџе у џрозној књизи Живот је горила о „Градовима у које је моџуће џуџовати“, џде бисџе волели, а још нисџе, оџџуџовали? Или из џриче „Греџа“ и њеним неосџвареним жељама?*

Д. В.: Није исто живети у лепом граду и живети у ружном граду. Летос сам се су-срела с дивним градом, Барселоном. Тамо су људи срећни, видела сам. Желим да видим још много градова, то је као да се погледате у очи с непознатим. Не зна се шта ће из тога произаћи. Имам рану, нисам одвела мајку у град њених предака, Солун.

Р. Г. П.: *Књџу џрича Мајка обрнутих ствари џосвеџили сџе оцу. Како је он џледао на ваше џисање?*

Д. В.: Питао би ме: Шта то пишеш, је л' нешто надреалистичко? Мислио је да не може да разуме, али је с поносом схватио *да не може да разуме, мој надреализам*. У преводу: Ценим то, иако не разумем. Потајно ми се дивио због смелости (да пишем).

Р. Г. П.: *Чесџо џомињеџе Чехова.*

Д. В.: Не само што је генијалан аутор, он је био невероватан као људско биће и лекар, да је само то урадио што је урадио (бесплатно лечење, просвећивање, оснивање библиотека и медицинских грана, баштованство, робијаши...), било би више него довољно за један релативно кратак живот. Поврх свега, тај хумор.

Р. Г. П.: Чини ми се да у „Разочарању“ прекознајем лик Чедомила Вељачића, са Цејло-на, који је, у време кад сѝе му ѝсали био монах будисѝа, филозоф. „Осамљен се кређи као носорој.“ Да ли сам добро наслуђила?

Д. В.: Да, то је он. Стварно сам му писала, и стварно ми је одговорио, са Цејлона. Лудо, и лепо.

Р. Г. П.: Да ли ѝрича „Лажна“ алудира на мојућа а ѝојрешна ѝријаѝељсѝва?

Д. В.: Да, на насилно склапање пријатељства. Из ниских, лукративних, не-прија-тељских побуда. Пријатељство је љубавни однос, волети на силу – не иде.

Р. Г. П.: Ваша јунакиња у ѝричи „О сређи у несређи“ каже: „Мучим да се одвојим од мнојих видова живојѝа.“ Да ли Ви желијѝе да се ослободилѝе неких лоших навика?

Д. В.: Ако алудирате на неке видове порочности, прилично сам непорочна, па није то у питању – тешко је изађи из навика ускогрудости, истог-истог у мишљењу и мењати емоционалне пејзаже, то ме занима. Моје тежње окренуте су отворености, промена-ма ракурса, дискурса, ритма, мелодије, завиривању у срце машине...

Р. Г. П.: А шѝа је са новокомјонованим бојѝашима из ѝриче „Предузимачева киѝ-њасѝа ѝрича усвојена“?

Д. В.: Спомињем их чак и у поезији, то су они који су заузели савску обалу; како је могуће узети опште/државно добро као приватни посед? С таквом лакоћом? Толико безакоње? Нова и стара богатства су пречесто „створена“ из блата безакоња. Цити-рају: Десеј најбојѝијих мушкараца на свејѝу сада има више нејо 40% сиромашнијѝ дела човечансѝва, односно чѝавих 3,1 милијарда људи.

Р. Г. П.: Да ли ви имѝе сећања, нејѝивна, која се у Вашој свесѝи не моју избрисаѝи?

Д. В.: Не само ја, ми имамо колективне трауме, колективне моралне мрље, шта с тим? Истина исцељује. Моја сећања су на месту. У тегли.

Р. Г. П.: И у вези са ѝрејходним, а из збирке ѝрича Унутрашње море, да Вас ѝиѝамо: да ли је намѝљивосѝ сѝварно (?) добра?

Д. В.: И те како!

Р. Г. П.: Један Ваш лик из ѝриче, на ѝиѝање „Шѝа радиш?“, одговорио је: „Пишем. Не-ѝресѝано ѝишем. Свануло ми је. Усхићена сам.“ Шѝа ви сада ѝишејѝе?

Д. В.: Пишем. Усхићена сам.

Р. Г. П.: Да ли имѝе мачке?

Д. В.: Да, аватар-мачку. Мачора. Египатску сфингу.

Р. Г. П.: Да ли у Унутрашњем мору можемо видејѝи ѝрајове Андрићевих Знакова по-ред пута?

Д. В.: Свакако се нисам свесно угледала, ипак, то је такоређи прастара форма, хип-номнемата, жива и данас. Унутрашње море је и друго, много шта друго.

Р. Г. П.: *Зашто је за Вас Жижек „џун сџрасџи брбљања“?*

Д. В.: Он је јавна фигура, врло је активан, има статус попут поп иконе, и ја сам хватала ту препосредовану слику о њему, или га величају или с индигнацијом и презиром одбацују; посматрам га са стране, као дете, и изводим такве закључке, *он фрфља*; нисам се бавила оним што је написао, већ том спољашњом естрадном сликом, саже-то. Цитирала сам и Сајси: *Вибрирамо као Жижек и Кемис*.

Р. Г. П.: *Шџа рећи о Давиду Дабџу на скуџу Шамана?*

Д. В.: Тај извештај са шаманског скупа је аутентичан. Покушао је, као изворни пре-варант да превари шамане. Они су га препознали и избацили. Питамо се зашто нису позвали некога да га ухапси. Шамани не пријављују, препознају. На том скупу, шамани су били забринути и за ниску колективну свест.

Р. Г. П.: *И да се џри крају џозовемо на Вашу џричу „Мали живоџи у свеџу џредсџа-вљеном као да је велики“. О џуџовању на релацији Беоџрад–Нови Сад, џде џри особе одлазе на џоџреб, а неко зановешало џрича о ауџономији у Војводини. Први и џоследњи џуџ се облачимо сами.*

Д. В.: Три сестре путују (моје сестре и ја), иду на погреб свога ујака у Нови Сад во-зом (није Соко). Докони путник их замајава и провоцира. Свака му одговори у складу са својим карактером.